

2012-12-20

Dnr 44-2011:4165

Stiftelsen Maria Elementarskola
Fredmansgatan 1-3
118 47 Stockholm

Föreläggande vid vite

efter tillsyn av Maria Elementarskola
i Stockholms kommun

Helhetsbedömning

Verksamheten vid Maria Elementarskola präglas av interna konflikter som pågått under en längre tid. Fokus har förskjutits från skolans kunskapsuppdrag och elevernas trygghet till slitningar och misstro mellan vuxna, vilket försämrar förutsättningarna att bedriva en skolverksamhet av god kvalitet som uppfyller skollagens och läroplanens krav. Det är därför nödvändigt att huvudmannen ser till att konflikterna upphör. En viktig del i detta är att huvudmannen fullt ut respekterar de ansvarsnivåer som pekas ut i skollagen och att rektor och lärare därmed också ges förutsättningar att ta det ansvar och fatta de beslut som åvilar dem. Detta har tidigare brustit vid skolan, men huvudmannen har skriftligen såväl som muntligen till Skolinspektionen beskrivit att ansvarsnivåerna ska respekteras och att rektor och lärare ska ges förutsättningar att fullgöra sitt ansvar.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstaterades många och allvarliga brister inom ett stort antal områden. Huvudmannen har vidtagit åtgärder för att rätta till vissa av dessa. Det gäller exempelvis ledningsstruktur och organisering av utbildningen samt personalkompetens. För att åtgärderna ska få ett varaktigt genomslag i verksamheten är det nödvändigt att huvudmannen säkerställer att utvecklingsarbetet inte stannar av.

Trots de åtgärder som vidtagits kvarstår dock allvarliga brister i skolans arbete med undervisning och lärande samt trygghet och studiero. Läroplanen är inte fullt ut styrande för den utbildning som bedrivs. Vidare saknar huvudmannen en övergripande bild av elevernas upplevelse av trygghet trots uppgifter om kränkande behandling på skolan. Utan denna kunskap blir det svårt att sätta in relevanta insatser. Bristerna inom dessa områden bottnar enligt Skolinspektionens uppfattning delvis i den otidsenliga kunskapssyn och det auktoritära förhållningssätt som Skolinspektionen beskrivit i sitt tidigare beslut och som fortfarande ger avtryck i skolan. Att huvudmannen och rektorn lyckas implementera en kunskapssyn och ett förhållningssätt som är förenlig med de mål och riktlinjer som skollagen och läroplanen anger är nödvändigt för att bristerna ska kunna åtgärdas.

Det kvarstår även brister i skolans arbete med särskilt stöd. Den arbetsplan som huvudmannen presenterat indikerar att elevernas stödbehov varken utreds skyndsamt eller i samråd med elevhälsan. Att det finns brister i skolans utredningar får genomslag i de åtgärder som finns beskrivna i utarbetade åtgärdsprogram som i flera fall har karaktären av anpassning av undervisningen snarare än särskilt stöd.

Huvudmannen är ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen och för att se till att nödvändiga åtgärder vidtas vid konstaterade brister. För att kunna fullgöra detta ansvar krävs att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skol- respektive huvudmannanivå. Det kvalitetsarbete som bedrivs uppfyller fortfarande inte skollagens krav och utgör därmed inte heller ett verktyg för att följa upp, utvärdera och identifiera utvecklingsområden.

På grund av allvaret i de brister som föreligger och huvudmannens oförmåga att åtgärda dessa finner Skolinspektionen det nödvändigt att på nytt förelägga Stiftelsen Maria Elementarskola att vidta åtgärder och förena föreläggandet med vite.

Beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Stiftelsen Maria Elementarskola (org. nr 802006-0458) att vid vite av 400.000 kr **senast den 21 mars 2013** avhjälpa påtalade brister genom att säkerställa att nedanstående åtgärder vidtas i enlighet med de ansvarsnivåer som pekas ut i författningarna.

- Använda arbetssätt i undervisningen som är anpassade efter elevernas olika förutsättningar och behov och som ger eleverna möjlighet att utvecklas i riktning mot de övergripande målen i läroplanens andra del (1 kap. 11 §, 4 kap. 3-4 §§ skollagen, förordningen [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [Lgr 11]).
- Följa upp hur samtliga lärare planerar och genomför undervisningen och analysera hur lärarnas arbetssätt förhåller sig till de riktlinjer som anges i Lgr 11 samt använda slutsatserna som utgångspunkt för det systematiska kvalitetsarbetet (1 kap. 11 § skollagen, förordningen [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [Lgr 11]).
- Kartlägga elevernas trygghet och förekomsten av kränkande behandling dels mellan elever, dels mellan personal och elever (6 kap. 6 § skollagen).
- Analysera resultatet av kartläggningen och vidta konkreta åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).
- Implementera rutinerna för hur signaler om kränkande behandling vid Maria Elementarskola ska anmälas till rektorn respektive huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).
- Utarbeta en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året (6 kap. 8 § skollagen).

- Utarbeta och implementera rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav (3 kap. 8 § skollagen).
- Utredda samtliga elever som är eller kan vara i behov särskilt stöd och se till att utredningen sker i samråd med elevhälsan (3 kap. 8-9 § skollagen).
- Utforma skolans åtgärdsprogram så att de beskriver åtgärder som svarar mot elevens behov av särskilt stöd samt att det i åtgärdsprogrammen anges hur och när åtgärder ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).
- Utforma betygskatalogen så att den anger huvudmannens namn, skolkod och datum för betygssättning av respektive betyg samt i övrigt motsvarar kraven i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (3, 7 och 8 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123]).
- Se till att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenivå som dokumenteras och innefattar planering, uppföljning och utveckling av verksamheten vid skolan och fritidshemmet (4 kap. 4-7 §§ skollagen).
- Bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannivå som dokumenteras och innefattar planering, uppföljning och utveckling av verksamheten vid skolan och fritidshemmet (4 kap. 3, 5-7 §§ skollagen).
- Ge eleverna tillgång till ett skolbibliotek som är anpassat till deras behov. Biblioteket ska omfatta böcker, informationsteknik och andra medier och användas i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (2 kap. 36 § skollagen).

Föreläggandet gäller omedelbart.

De vidtagna åtgärder ska den 21 mars 2013 skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Maria Elementarskola inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Skolinspektionen erinrar om att huvudmannen enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Även om huvudmannen och rektor ges viss tid att rätta till bristerna har huvudmannen det fulla ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med författningarna. Skolinspektionen förutsätter därför att huvudmannen och rektorn snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära få ta del av arbetet med att rätta till bristerna.

Skäl för beslutet

Bakgrund och utredning

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Maria Elementarskola hösten 2011 och våren 2012 efter signaler om missförhållanden från skolledning, personal och föräldrar. Skolinspektionen intervjuade skolans rektor den 20 september 2011 och tillsynsbesök genomfördes den 23 och 24 november 2011 samt den 27 januari 2012. Skolinspektionen fattade beslut den 12 april 2012 (dnr 44-2011:4165).

I beslutet konstaterades brister inom samtliga områden som omfattas av Skolinspektionens tillsyn. Utbildningen var bland annat inte inriktad mot målen i läroplanen, eleverna gavs inte ett aktivt inflytande, skolmiljön präglades inte av trygghet, det fanns brister i det särskilda stödet, resurstillgång och det systematiska kvalitetsarbetet. Stiftelsen Maria Elementarskola förelades att avhjälpa bristerna genom att vidta vissa preciserade åtgärder samt att redovisa åtgärderna för Skolinspektionen senast den 13 augusti 2012 (bilaga 1).

Stiftelsen Maria Elementarskola har i en skrivelse daterad den 13 augusti och 9 oktober 2012 redogjort för de åtgärder som vidtagits. Som en del i uppföljningen höll Skolinspektionen den 13 september 2012 en intervju med skolans rektor. De uppgifter som framkom vid intervjun kommunicerades med huvudmannen den 28 september 2012 och huvudmannen inkom med kommentarer den 9 oktober 2012.

Som en del av uppföljningen genomförde Skolinspektionen tillsynsbesök vid Maria Elementarskola den 16 och 17 oktober 2012. Vid detta tillfälle gjordes gruppintervjuer med elever, lärare, personal från fritidshemmet samt delar av skolans pedagogiska ledningsgrupp. Det genomfördes även enskilda intervjuer med lärare. De uppgifter som framkom vid intervjuerna i samband med uppföljningsbesöket kommunicerades med huvudmannen den 30 oktober 2012. Huvudmannen har inte inkommit med synpunkter på dessa uppgifter till Skolinspektionen. Skolinspektionen genomförde även en intervju med företrädare för huvudmannen samt skolans rektor den 30 oktober 2012. Huvudmannen fick del av protokoll som fördes vid denna intervju men har inte inkommit med synpunkter till Skolinspektionen.

Skolinspektionens bedömning

Av huvudmannens skriftliga redovisning, Skolinspektionens tillsynsbesök och intervjuer framgår att åtgärder vidtagits för att rätta till vissa av de brister som Skolinspektionen konstaterade i beslutet den 12 april 2012. Det gäller främst inom områdena ledningsstruktur och organisering av utbildningen samt personalkompetens. Skolinspektionens uppföljning visar dock att det kvarstår brister inom ett antal områden som redovisas nedan.

Undervisning och lärande

Det finns brister i skolans arbete med undervisning och lärande. Stiftelsen Maria Elementarskola ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas.

- Använda arbetssätt i undervisningen som är anpassade efter elevernas olika förutsättningar och behov och som ger eleverna möjlighet att utvecklas i riktning mot de övergripande målen i läroplanens andra del.
- Följa upp hur samtliga lärare planerar och genomför undervisningen och analysera hur lärarnas arbetssätt förhåller sig till de riktlinjer som anges i Lgr 11 samt använda slutsatserna som utgångspunkt för det systematiska kvalitetsarbetet.

Motivering

För grundskolan och för fritidshemmet gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger dels utbildningens värdegrund och uppdrag, dels mål och riktlinjer för hur utbildningen ska bedrivas. Grundskolans läroplan innehåller även kursplaner för skolformen.

Av läroplanen framgår bl.a. att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och främja elevernas lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i deras bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskap. Vidare framgår att skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och hur kunskapsutveckling sker.

Den individualisering som läroplanen förutsätter ska inte likställas med individuellt arbete. Individualiserad undervisning innebär att undervisningen organiseras och genomförs med elevens individuella förutsättningar och behov i centrum.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstateras brister i skolans arbete med undervisning och lärande. Utbildningen var inte var inriktad mot målen i läroplanen, lärarna gav inte alla elever den stimulans som de behövde för att kunna utvecklas så långt som möjligt och elever och föräldrar informerades inte om utbildningens mål. Sammanfattningsvis kan sägas att undervisningen vid skolan präglades av en otidsenlig kunskapssyn som inte överensstämde med den som ligger till grund för nuvarande läroplan. Det fanns inte heller något system för att följa upp om lärarnas undervisning utgick från aktuella läroplaner och kursplaner. Traditionen att varje lärare planerade och genomförde sin undervisning på egen hand var stark.

Huvudmannen beskriver i sin skriftliga redovisning att ämnes- och arbetslag har blivit en kontinuerlig och fungerande verksamhet under vårterminen 2012. Enligt huvudmannen har möjligheterna att anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och reflektioner förbättrats genom det påbörjade arbetslags- och ämneslagsarbetet. Huvudmannen uppger att individanpassningen ökat i vissa klasser då det finns resurser i klassrumsmiljön för att stärka upp. I redovisningen anförs även att lärarna påbörjat ett arbete med pedagogisk planering genom LPP och årsklockor.

Vid intervjuer med lärare i samband med uppföljningsbesöket beskrivs att det under sommaren och början på hösten 2012 påbörjats ett förändringsarbete inom undervisning och lärande. Det framförs dock olika uppfattningar om hur långt detta arbete kommit, hur väl förändringarna implementerats samt om arbetet fortgår eller om allt förändringsarbete står still. De lärare som intervjuats vid uppföljningsbesöket anger att det under hösten 2012 i stor utsträckning saknats ett tydligt pedagogiskt ledarskap på skolan. En konsekvens som beskrivs är att även om arbetslagsmöten genomförs så har avsaknaden av stöd, tydlighet och uppföljning från rektor inneburit att det återigen till stor del är upp till den enskilde läraren hur undervisningen bedrivs. De elever som intervjuats i samband med uppföljningsbesöket uppger att det exempelvis varierar mellan lärare om de anpassar undervisningen eller inte.

Vid intervju med delar av den pedagogiska ledningsgruppen i samband med Skolinspektionens uppföljningsbesök uppges att det fortfarande finns behov av strukturer på skolan som inte bygger på ett gammalt förhållningssätt. Delar av den pedagogiska ledningsgruppen framför vid intervju att majoriteten av lärargruppen är villig att utveckla verksamheten, men att det kräver tydlighet och ledning.

Av huvudmannens redovisning och Skolinspektionens intervjuer och uppföljningsbesök framgår att huvudman, rektor och lärare påbörjat ett arbete för att förbättra skolans arbete med undervisning och lärande. Det finns dock fortfarande brister när det gäller att bedriva utbildningen i enlighet med läroplanens riktlinjer. Det gäller särskilt anpassningen av undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. Det saknas fortfarande system för att följa upp lärarnas undervisning.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det fortfarande finns brister i skolans arbete med undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

1 kap. 11 § skollagen, förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11)

Trygghet och studiero

Det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Stiftelsen Maria Elementarskola ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas.

- Kartlägga elevernas trygghet och förekomsten av kränkande behandling dels mellan elever, dels mellan personal och elever.
- Analysera resultatet av kartläggningen och vidta konkreta åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.
- Implementera rutinerna för hur signaler om kränkande behandling vid Maria Elementarskola ska anmälas till rektorn respektive huvudmannen.
- Utarbeta en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Motivering

En grundläggande utgångspunkt i skollagen är att huvudman eller personal aldrig får utsätta elever för kränkande behandling. Det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I huvudmannens övergripande skyldighet att motverka kränkande behandling ingår att se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Arbetet med att motverka kränkande behandling ska dokumenteras i en plan mot kränkande behandling.

Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är därefter skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstaterades brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Skolmiljön präglades inte av trygghet och det bedrevs inte heller ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Personalen vid Maria Elementarskola uppvisade ett auktoritärt förhållningssätt gentemot eleverna och rektorn beskrev att det förekom att elever blev olämpligt behandlade av lärare och annan personal både vid skolan och vid fritidshemmet. Skolinspektionens elevenkät som genomfördes våren 2012 visade att 81 procent av svarande elever i årskurs 5 (svarsfrekvens 90 %) och 47 procent av de svarande eleverna i årskurs 9 (svarsfrekvens 92 %) angav att det förekommer kränkningar mot elever på skolan. Stockholms stads brukarenkät från våren 2012 visar att 38 procent av de svarande eleverna i årskurs 5 (svarsfrekvens 48 %) under året har blivit illa behandlade av andra elever och att 11 procent av eleverna i årskurs 8 (svarsfrekvens 100 %) svarat ja på samma fråga.

I huvudmannens redovisning den 13 augusti 2012 beskrivs olika åtgärder inom området trygghet och studiero. Bland annat uppges att skolans ordningsregler ska ses över och att en ny plan mot kränkande behandling ska utformas. Flera av åtgärderna är specifika för fritidshemmet, bland annat att arbeta med konflikthantering och ett gemensamt förhållningssätt hos personalen. Av huvudmannens redovisning framgår även att skolan hade en övergripande värdegrunds dag under vårterminen 2012 som uppges bli ett stående inslag i skolans gemensamma arbete. Huvudmannens redovisning saknade dock en beskriv-

ning av vidtagna åtgärder för att komma till rätta med personalens kränkningar av elever i skolan och i fritidshemmet och användandet av bestraffningar i fritidshemmet som konstaterats i Skolinspektionens beslut. Kränkningarna bestod bland annat av att lärare och övrig personal talade till elever på ett sätt som markerade distans och ogillande. Vid fritidshemmet förekom att elever som varit olydiga fick sitta i en vrå. Skolinspektionen begärde därför kompletterande redovisning avseende detta samt en redovisning av klimatet på skolan.

I huvudmannens kompletterande redovisning den 9 oktober 2012 anfördes att den nya planen mot kränkande behandling har diskuterats bland personal, elever och föräldrar. Huvudmannen uppger att det faktum att skolan öppet börjat diskutera dessa frågor uppenbarligen har lett till att föräldrar och elever nu känner att de kan och vågar ta upp sådant som händer eller tidigare har hänt i skolan. Vidare anför huvudmannen att förändringarna inom fritidshemmets organisation har inneburit positiva förändringar, bland annat genom att nya förhållningssätt utvecklas. De bestraffningar som nämnts i Skolinspektionens rapport ska enligt huvudmannen inte längre förekomma. I huvudmannens redovisning anges även att kränkningar och andra incidenter i skolan och fritidshemmet dokumenteras och att dokumentationen syftar till att kunna följa upp eventuella mönster och upptäcka eventuell kränkande behandling.

Av huvudmannens skriftliga redovisningar och Skolinspektionens intervjuer och uppföljningsbesök framgår att huvudmannen påbörjat ett arbete för att förebygga och motverka kränkande behandling och därmed även öka tryggheten för eleverna vid skolan och fritidshemmet. Den beskrivning av klimatet vid skolan som Skolinspektionen efterfrågat innefattar dock inte elevernas situation utan endast lärarnas utifrån de konflikter som finns på skolan. Att huvudmannen saknar en övergripande bild av hur eleverna uppfattar sin skolsituation och förekomsten av kränkande behandling vid skolan bekräftas av intervjun med stiftelsens styrelseordförande och dåvarande rektorn. Vid intervjun framkom det att huvudmannen inte fått signaler om kränkningar vid skolan trots att rektorn uppgav att det finns en pärm med dokumentation av kränkningar. Rektorn uppgav att de kränkningar som dokumenterats var incidenter som hon tagit upp direkt med berörda lärare. Det kunde till exempel handla om att en lärare skällt ut en elev framför hela klassen. Styrelseordföranden uppgav att huvudmannen utgått från att rektorn kände till anmälnings-skyldigheten och därför inte heller vidtagit några åtgärder för att se till att rektorn fullföljde denna.

Trots de allvarliga uppgifter om kränkande behandling som framkom i samband med Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 har huvudmannen inte kunnat redovisa en övergripande bild av elevernas upplevelse av trygghet och förekomsten av kränkande behandling vid skolan. Utan denna kunskap blir det svårt att sätta in relevanta insatser. Detta bekräftar Skolinspektionens uppföljning då huvudmannen varken till Skolinspektionen eller i skolans plan mot kränkande behandling redovisat vilka konkreta åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året för att motverka och förebygga kränkande behandling.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det fortfarande finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Huvudmannen saknar en övergripande bild av elevernas trygghet och förekomsten av kränkande behandling vid skolan. Huvudmannen har inte till Skolinspektionen eller i skolans plan mot kränkande behandling redovisat vilka konkreta åtgärder skolan ska vidta för att motverka och förebygga kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

6 kap. 7-10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Stiftelsen Maria Elementarskola ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas.

- Utarbeta och implementera rutiner för arbetsgången med särskilt stöd som överensstämmer med skollagens krav.
- Utredda samtliga elever som är eller kan vara i behov särskilt stöd och se till att samråd sker med elevhälsan vid utredningen.
- Utforma skolans åtgärdsprogram så att de beskriver åtgärder som svarar mot elevens behov av särskilt stöd samt att det i åtgärdsprogrammen anges hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstaterades brister i skolans arbete med särskilt stöd. Eleverna fick inte särskilt stöd i den omfattning och på det sätt de behövde och deras behov av stöd utreddes inte skyndsamt och åtgärdsprogram utarbetades inte alltid heller. Det framkom att antalet elever i behov av särskilt stöd ökat under senare år och att det medfört svårigheter att möta stödbehoven. Antalet åtgärdsprogram var trots det endast ett tiotal.

I huvudmannens skriftliga redovisning uppges att följande rutiner/dokument har utformats; tydliga skriftliga rutiner för vem som gör vad för elever med särskilt stöd; rutiner för Maria Elementarskolas Elevhälsoarbete; formulär för pedagogisk bedömning för såväl förskoleklass som åk 1-9 samt blankett för åtgärdsprogram och snabbare uppföljning. Huvudmannen har i samband med redovisningen även skickat in samtliga aktuella åtgärdsprogram till Skolinspektionen, totalt 16 stycken varav fyra är utarbetade under höstterminen 2012.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framkommer olika uppfattning bland de intervjuade lärarna huruvida eleverna får det särskilda stöd de behöver eller inte. De intervjuade eleverna uppger att de tror att det kan vara svårt att gå på Maria Elementarskola om man har lite svårt för sig i vissa ämnen.

Den arbetsgång som beskrivs för skolans arbete med särskilt stöd i inskickade dokument innehåller brister i förhållande till hur processen med särskilt stöd ska gå till. Av arbetsgången är det oklart i vilket skede anmälan görs till rektorn och det framgår inte heller att en utredning av elevens behov görs skyndsamt och elevhälsans kompetens involveras först sent i processen. Om elevens behov av stöd inte utreds skyndsamt och grundligt finns det risk att de åtgärder som

sätts in inte svarar mot elevens behov. Eleverna riskerar därmed att inte få det särskilda stöd de behöver och har rätt till.

Om det finns brister i den bakomliggande utredningen av elevens stödbehov är det svårt för skolan att utarbeta ett åtgärdsprogram som uppfyller bestämmelsernas krav och som fungerar som redskap för planering av stödarbetet. Detta visar sig i de åtgärdsprogram som skickats in till Skolinspektionen även om det har skett en viss förbättring i jämförelse med de tidigare åtgärdsprogrammen. Det som fortfarande brister är framförallt utformningen av åtgärder som i flera fall mer har karaktären av anpassning av undervisningen snarare än särskilt stöd. Samtliga åtgärdsprogram saknar även en beskrivning av hur åtgärder ska följas upp och utvärderas och några saknar även uppgift om när uppföljning ska ske. Det innebär att det är oklart om och när åtgärdsprogrammen följs upp och om det särskilda stödet utvärderas i förhållande till elevens behov.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Bedömning och betygsättning

Det finns brister i skolans betygskatalog. Stiftelsen Maria Elementarskola ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas.

- Utforma betygskatalogen så att den anger huvudmannens namn, skolkod och datum för betygssättning av respektive betyg samt i övrigt motsvarar kraven i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog.

Motivering

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska betygskatalogen utformas på sådant sätt att den skyddas mot olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet kan säkerställas över tid. Vidare anges att betygskatalogen ska innehålla uppgift om bland annat skolkod och huvudmannens namn samt datering av uppgiften om betyg.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstaterades brister i Maria Elementarskolas betygskatalog. Betygskatalogen motsvarade inte författning-

arnas krav då den var ifylld med blyerts och det saknades uppgift om huvudmannens namn och skolkod.

Huvudmannen har i samband med Skolinspektionens uppföljning inkommit med betygskatalogen för vårterminen 2012. Vid genomgång av denna framkommer att det fortfarande saknas uppgift om huvudmannens namn och skolkod. Vidare saknas datum för betygssättning för respektive betyg.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolans betygskatalog innehåller brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

3, 7-8 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123)

Utveckling av utbildningen

Det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid Maria Elementarskola. Stiftelsen Maria Elementarskola ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas.

- Se till att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenivå som dokumenteras och innefattar planering, uppföljning och utveckling av verksamheten vid skolan och fritidshemmet.
- Bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannivå som dokumenteras och innefattar planering, uppföljning och utveckling av verksamheten vid skolan och fritidshemmet.
- Ge eleverna tillgång till ett skolbibliotek som är anpassat till deras behov. Biblioteket ska omfatta böcker, informationsteknik och andra medier och användas i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål).

Rektorn ansvarar för att det även bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete på skolnivå som består av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten. Kvalitetsarbetet på skolenhets- respektive huvudmannanivå ska dokumenteras.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje huvudman och varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstaterades brister i det systematiska kvalitetsarbetet på skol- såväl som på huvudmannanivå. Den dokumentation som fanns hade karaktären av en verksamhetsberättelse och saknade både uppföljning, analys och identifierade utvecklingsområden. Det saknades även system för att överföra information om utvecklingsbehov mellan rektor och huvudman.

Huvudmannen har skickat in en kvalitetsredovisning för 2012. I den framgår inledningsvis att kvalitetsarbetet ska bedrivas på två nivåer; skol- och huvudmannanivå. Någon uppdelning av dessa nivåer görs dock inte i dokumentet. Vidare görs främst en beskrivning av verksamheten utifrån ett antal olika underlag och områden. Beskrivningen av verksamheten ligger dock inte till grund för en analys och de åtgärder som beskrivs är inte kopplade till de utvecklingsområden som konstateras i kvalitetsredovisningen. De åtgärder som anges är generella och saknar tidsplan samt ansvarsfördelning.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på skolnivå såväl som på huvudmannanivå. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

4 kap. 3-7 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång

Skolbiblioteket vid Maria Elementarskola uppfyller inte skollagens krav. Stiftelsen Maria Elementarskola ska därför säkerställa att följande åtgärder vidtas.

- Ge eleverna tillgång till ett skolbibliotek som är anpassat till deras behov. Biblioteket ska omfatta böcker, informationsteknik och andra medier och användas i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

I Skolinspektionens beslut den 12 april 2012 konstaterades att skolan saknade tillgång till ett skolbibliotek som motsvarar skollagens krav.

I den redovisning som inkommit till Skolinspektionen uppger huvudmannen att skolan har ett skolbibliotek av begränsad omfattning. Det gäller såväl beståndet av böcker och digitala hjälpmedel som tillgången till datorer och de lokaler som biblioteket disponerar. Huvudmannen anför även att styrelsen vill öka inköpen av litteratur till skolbiblioteket i den takt ekonomin tillåter. Även tillgången till e-böcker via utlåningsbara läsplattor planeras. Styrelsen kommer även att be föräldrar skänka litteratur till biblioteket framförallt riktad mot högstadiel elever.

Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök beskriver lärare och elever att det inte skett några förändringar avseende skolbiblioteket sedan Skolinspektionens beslut i april 2012. Eleverna i de senare årskurserna uppger att de inte lånar så mycket böcker i skolbiblioteket utan de får söka informationen på egen hand. Vidare framkommer att då det bara finns en dator per klass och två i biblioteket så räcker dessa inte till för att söka informationen. Istället beskriver eleverna att de ofta tvingas använda sin egen mobil eller ta med sig mobilt bredband för att söka information i samband med undervisningen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att bristerna när det gäller skolbibliotekets innehåll och funktion kvarstår. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författningsstöd

2 kap. 36 § skollagen

Föreläggande med vite

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Ett föreläggande får förenas med vite.

Stiftelsen Maria Elementarskola uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Stiftelsen Maria Elementarskola föreläggs därför att avhjälpa bristerna genom att vidta åtgärder som beskrivits ovan under respektive rubrik.

På grund av allvaret i de brister som föreligger och huvudmannens oförmåga att under en längre tid åtgärda dessa finner Skolinspektionen det nödvändigt att förena föreläggandet med vite.

Författningsstöd

26 kap. 10 § och 27 § skollagen

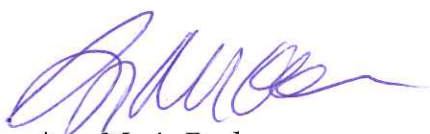
2012-12-20

Dnr 44-2011:4165

19 (19)

Hur man överklagar, se hänvisning.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit chefsjuristen Marie Axelsson, avdelningsjuristen Ingrid Brännare, enhetschefen Håkan Eilard och utredaren Teresia Granlund.



Ann-Marie Begler
Generaldirektör



Kristina Dhenstrand
Föredragande

- | | |
|----------|--|
| Bilaga 1 | Överklagandehänvisning |
| Bilaga 2 | Beslut efter tillsyn av Maria Elementarskola |

Överklagande av beslutet

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 23069 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud.